

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kesitsel tip araştırmadır.

2.2. Araştırmanın Evreni

Araştırma, Türk Eczacıları Birliği'nin "Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Görevlilerinin Eczacılık Eğitime İlişkin Görüşleri" ve Serbest Eczacıların Sürekli Meslek içi Eğitimine İlişkin Görüşleri" isimli iki araştırmanın aynı anda planlanmasıyla gerçekleşmiştir. Araştırma evrenini, Eczacılık Fakültesinin bulunduğu illerdeki (Ankara, İstanbul, İzmir, Eskişehir ve Erzurum) sekiz Eczacılık Fakültesi oluşturmaktadır. İnönü Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ve Mersin Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde dördüncü sınıflar bulunmadığından, bu illerdeki eczacılık fakültesi öğrenci ve akademisyenleri kapsam dışı tutulmuştur. Öğrenci evreninin tümüne ulaşılması hedeflenmiş, araştırmanın uygulama tarihi ile, İstanbul Üniversitesi'nin 2. sınıflarının ders programının uymaması nedeniyle 2. sınıf öğrencileri araştırmaya dahil olamamıştır. Diğer fakültelerde ise, öğrencilerin şehir dışında olması, derse girmemesi, araştırmaya katılmamak istemesi vb mazeretleri nedeniyle toplam 1642 kişilik evrenin 1165'ine (%71) ulaşılabilmiştir (Tablo-5, Tablo-6).

Tablo-5: Araştırma Evrenindeki Eczacılık Fakültesi Öğrenci Sayısı

Eczacılık Fakülteleri	2. sınıf			4. Sınıf			TOPLAM	
	Mevcut	Ulaşılan	%	Mevcut	Ulaşılan	%	Mevcut	Ulaşılan
Ankarara Üniv. Ecz. Fak.	135	127	94.0	168	90	53.5	303	217
Hacettepe Üniv. Ecz. Fak.	106	97	91.5	105	80	76.2	211	177
Gazi Üniversitesi Ecz. Fak.	166	82	50.6	117	99	84.6	283	181
İstanbul Üniv. Ecz. Fak.	-	-	-	166	101	60.8	101	101
Marmara Üniversitesi Ecz. Fak.	92	82	89.1	113	94	83.2	205	176
Anadolu Üniversitesi Ecz. Fak.	90	84	93.3	101	94	93.1	175	178
Ege Üniversitesi Ecz. Fak.	154	59	38.1	148	33	22.3	302	92
Erzurum Üniversitesi Ecz. Fak.	33	17	51.5	29	26	89.6	62	43
TOPLAM	776	548	70.6	894	617	69.0	1642	1165

8 fakültenin akademisyen sayısı 761'dir. Akademisyenlerin tümüne ulaşılacak istense de, yurt dışı görev, yıllık-doğum izni, red sayısı ile birlikte ancak 263 akademisyene ulaşılmıştır. Dolayısıyla 2043 kişilik evrenden 1428 kişiye ulaşılmıştır.

Tablo-6: Araştırma Evrenindeki Eczacılık Fakültesindeki Akademisyen Sayısı Öğrenci Sayısı

	Prof.	Doç	Yrd. Doç	Uzm.	Öğr. Gör.	Araş. Gör	TOPLAM	
							Mevcut	Ulaşılan %
Ankara Üniv. Ecz.	33	23	12	-	2	54	124	37
Hacettepe Üniv. Ecz.	45	5	12	3	12	96	173	64
Gazi Üniv. Ecz.	38	5	8	4	2	42	99	18
İstanbul Üniv. Ecz.	32	7	12	-	-	27	78	46
Marmara Üniv. Ecz.	19	5	23	3	5	43	98	22
Anadolu Üniv. Ecz.	9	4	21	3	3	30	67	44
Ege Üniv. Ecz. Fak.	18	10	17	2	4	57	107	24
Atatürk Üniv. Ecz.	2	1	3	1	1	3	11	8
TOPLAM	196	60	109	16	28	352	761	263

2.3. Ölçüm Araçlarının Geliştirilmesi

Mezuniyet öncesi eğitime ilişkin gerekli literatür çalışması tamamlandıktan sonra öğrencilere ve akademisyenlere yönelik iki ayrı soru formu hazırlanmıştır. 36 sorudan oluşan Öğrenci Soru Formu, dört temel bölümden oluşmaktadır: 1) öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri 2) Öğrenci-Eczacılık fakültesi ilişkisi 3) Mezuniyet öncesi eczacılık eğitiminin mevcut durumu 4) Mezuniyet öncesi eğitim ile ilgili beklenti ve öneriler (Ek-1). 28 sorudan oluşan Akademisyen soru formu ise üç bölümden oluşmaktadır: 1) Akademisyenlerin tanımlayıcı özellikleri 2) Mezuniyet öncesi eczacılık eğitiminin mevcut durumu 3) Mezuniyet öncesi eğitim ile ilgili beklenti ve öneriler (Ek-2).

2.4. Verilerin Toplanması

Geliştirilen ölçüm araçlarının uygulanması ve araştırma evrenine ulaşılmasını sağlamak üzere, sekiz anketör belirlenmiştir. Bu anketörlerin seçiminde anketörün en az bir kez anketör olarak çalışmış olması, sağlık sektöründe öğrenci ya da çalışan olması dikkate alınmıştır. 13 Ekim 2003 tarihinde proje yürütücüleri tarafından TEB Merkez Heyeti'nde bir günlük anketör eğitimi programı düzenlenmiştir. Anketör eğitiminde araştırmanın ölçüm araçlarında kullanılan temel kavramlar (mezuniyet öncesi eczacılık eğitimi, farmasötik bakım, eğitim teknikleri board sınavı vb.) açıklanmış, ölçüm araçları tanıtılmış ve role playing modeli ile soru formunun uygulanması sağlanmıştır.

Öğrenciler ile ilgili veriler ders saatinde öğrencilere araştırma ile ilgili tanıtıcı bilgi verildikten sonra soru formu dağıtılmış ve öğrencilerin soruları yanıtlanması istenmiştir. Akademisyenlerin soru formunda yüz yüze görüşme tekniği hedeflenmişse de kimi akademisyenlerden gelen talep üzerine soru formu kendileri tarafından doldurulmuştur.

2.5. Uygulama

Araştırmanın ön uygulaması, proje yürütücüleri tarafından 1-10 Ekim 2003 tarihinde Ankara'daki 3. sınıf Eczacılık Fakültesi 15 öğrenci ve 10 akademisyen ile gerçekleştirilmiştir. Ön uygulama sonunda, ölçüm araçları ile ilgili düzeltmeler yapılmıştır. 13 Ekim-31 Ekim 2003 tarihleri arasında da araştırmanın uygulama aşamasına geçilmiştir. Örneklem planına uygun olarak, sırasıyla Ankara Üniv. Ecz. Fak., Hacettepe Üniv. Ecz. Fak., Gazi Üniversitesi Ecz. Fak., İstanbul Üniv. Ecz. Fak., Marmara Üniversitesi Ecz. Fak., Anadolu Üniversitesi Ecz. Fak., Ege Üniversitesi Ecz. Fak. ve Erzurum Üniversitesi Ecz. Fak.'ne araştırma ekibi ile (8 anketör, bir şoför ve iki proje yürütücüsü) gidilerek uygulama başlamıştır. Uygulama öncesi tüm fakültelerden izin alınarak, öğrenci uygulaması için ders saatlerini kendilerinin belirlenmesi istenmiştir. Anketörler, daha önceden belirlenmiş ders saatinde sınıflara girerek araştırmacının amacını açıkladıktan sonra formları dağıtmıştır. Soru formunun doldurulması ortalama 20 dakika sürmüştür. Uygulama sonunda her bir öğrenci imza atmıştır.

2.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS for Windows Release 11.0 programında, yüzde, ortalama gibi tanımlayıcı istatistiklerin yanında, ki kare, fisher kesin ki kare gibi önemlilik testleri ile değerlendirilmiştir.